

Међународни стандард финансијског извештавања 7

Финансијски инструменти: Обелодањивања

Садржај

	параграфи
ЦИЉ	1-2
ДЕЛОКРУГ	3-5
ГРУПЕ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА И СТЕПЕН ОБЕЛОДАЊИВАЊА	6
ЗНАЧАЈ ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА ЗА ФИНАНСИЈСКУ ПОЗИЦИЈУ И ПЕРФОРМАНСЕ	7-30
Биланс стања	8-19
Категорије финансијских средстава и финансијских обавеза	8
Финансијска средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха	9-11
Рекласификација	12
Престанак признавања	13
Колатерал	14-15
Рачун резервисања за губитке повезане са кредитима	16
Сложени финансијски инструменти са вишеструким уграђеним дериватима	17
Неиспуњење и кршење обавеза	18-19
Биланс успеха и капитал	20
Ставке прихода, расхода, добитака или губитака	20
Друга обелодањивања	21-26
Рачуноводствене политике	21
Рачуноводство хеџинга	22-24
Фер вредност	25-30
ПРИРОДА И СТЕПЕН РИЗИКА КОЈИ ПОТИЧУ ОД ФИНАНСИЈСКИХ ИНСТРУМЕНАТА	31-42
Квалитативна обелодањивања	33

Квантитативна обелодањивања	34-42
Кредитни ризик	36-38
<i>Финансијска средства којима је или прекорачен рок доспећа или им је умањена вредност</i>	37
<i>Колатерал и друга прибављена повећања кредитног бонитета</i>	38
Ризик ликвидности	39
Тржишни ризик	40-42
<i>Анализа осетљивости</i>	40
<i>Друга обелодањивања тржишног ризика</i>	42
ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ И ПРЕЛАЗНИ ПЕРИОД	43-44
ПОВЛАЧЕЊЕ МРС 30	45

Циљ

- 1 Циљ овог МСФИ је да захтева од ентитета да у својим финансијским извештајима обезбеде обелодањивања која омогућавају корисницима да процене:
 - (а) Значај финансијских инструмената за финансијску позицију и перформансе ентитета; и
 - (б) Природу и степен ризика који потичу од финансијских инструмената којима је ентитет изложен током периода и на датум извештавања, као и то како ентитет управља тим ризицима.
- 2 Принципи у овом МСФИ допуњују принципе за признавање, одмеравање и презентацију финансијских средстава и финансијских обавеза у МРС 32 *Финансијски инструменти: презентација* и МРС 39 *Финансијски инструменти: признавање и одмеравање*.

Делокруг

- 3 Овај МСФИ треба да примењују сви ентитети на све врсте финансијских инструмената, осим на:
 - (а) Она учешћа у зависним ентитетима, придруженим ентитетима и заједничким подухватима која се обрачунавају у складу са МРС 27 *Консолидовани и засебни финансијски извештаји*, МРС 28 *Улагања у придружене ентитете* или МРС 31 *Учешћа у заједничким подухватима*. Међутим, у неким случајевима, МРС 27, МРС 28 или МРС 31 дозвољавају ентитету да обрачунава учешће у зависном

ентитету, придруженом ентитету или заједничком улагању коришћењем МРС 39; у тим случајевима, ентитети треба да примењују захтеве у погледу обелодањивања из МРС 27, МРС 28 или МРС 31 поред захтева из овог МСФИ. Ентитети такође треба да примењују овај МСФИ на све деривате повезане са учешћима у зависним ентитетима, придруженим ентитетима или заједничким подухватима осим ако ти деривати не задовољавају дефиницију инструмента капитала из МРС 32.

- (б) Права и обавезе послодаваца које потичу од планова о примањима запослених, на које се примењује МРС 19 *Примања запослених*.
 - (ц) Уговоре о условљеној накнади у пословној комбинацији (видети МСФИ 3 *Пословне комбинације*). Ово изузимање се примењује само на стицаоца.
 - (д) Уговоре о осигурању како су дефинисани у МСФИ 4 *Уговори о осигурању*. Међутим, овај МСФИ се примењује на деривате који су уграђени у уговоре о осигурању ако МРС 39 захтева да их ентитет одвојено обрачунава. Шта више, емитент треба да примењује овај МСФИ на *уговоре о финансијској гаранцији* ако примењује МРС 39 приликом признавања и одмеравања уговора, али треба да примењује МСФИ 4 ако изабере, у складу са параграфом 4(д) МСФИ 4, да примењује МСФИ 4 приликом њиховог признавања и одмеравања.
 - (е) Финансијске инструменте, уговоре и обавезе по основу трансакција плаћања које се заснивају на акцијама на које се примењује МСФИ 2 *Плаћање акцијама*, с тим што се овај МСФИ примењује на уговоре под делокругом параграфа 5–7 МРС 39.
- 4 Овај МСФИ се примењује на признате и непризнате финансијске инструменте. Признати финансијски инструменти обухватају финансијска средства и финансијске обавезе који су под делокругом МРС 39. Непризнати финансијски инструменти обухватају неке финансијске инструменте који су, мада ван делокруга МРС 39, под делокругом овог МСФИ (као што су неке сагласности повериоца да одобри кредит по наведеној стопи током одређеног периода).
- 5 Овај МСФИ се примењује на уговоре за куповину или продају нефинансијских ставки које су под делокругом МРС 39 (видети параграфе 5–7 МРС 39).

Групе финансијских инструмената и степен обелодањивања

- 6 Када овај МСФИ захтева обелодањивања према класи финансијског инструмента, ентитет групише финансијске инструменте у групе које одговарају природи информација које се обелодањују и узимајући у обзир карактеристике тих финансијских инструмената. Ентитет треба да обезбеди довољно информација да би омогућио усаглашавање појединачних ставки

презентованих у билансу стања.

Значај финансијских инструмената за финансијску позицију и перформансе

- 7 **Ентитет обелодањује информације које омогућавају корисницима финансијских извештаја да процене значај финансијских инструмената за њихову финансијску позицију и перформансе.**

Биланс стања

Категорије финансијских средстава и финансијских обавеза

- 8 Књиговодствене вредности сваке од следећих категорија, како су дефинисане у МРС 39, се обелодањују или као позиција у билансу стања или у напоменама:
- (а) Финансијска средства која се исказују по фер вредности кроз биланс успеха, показујући посебно (i) она означена као таква одмах после почетног признавања и (ii) она која су класификована као она која се држе ради трговања у складу са МРС 39;
 - (б) Инвестиције које се држе до доспећа;
 - (ц) Кредити и потраживања;
 - (д) Финансијска средства расположива за продају;
 - (е) Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха, показујући посебно (i) оне које су означене као такве одмах после почетног признавања и (ii) оне које су класификоване као оне која се држе ради трговања у складу са МРС 39;
 - (ф) Финансијске обавезе које се одмеравају по амортизованој вредности.

Финансијска средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха

- 9 Ако је ентитет означио кредит или потраживање (или групу кредита или потраживања) као оне по фер вредности кроз биланс успеха, он обелодањује:
- (а) Максималну изложеност *кредитном ризику* (видети параграф 36(а)) кредита или потраживања (или групе кредита или потраживања) на дан извештавања.
 - (б) Износ за који сваки одговарајући кредитни дериват или сличан инструмент ублажава максималну изложеност кредитном ризику.
 - (ц) Износ промене, током периода и укупно, фер вредности кредита или потраживања (или групе кредита или потраживања) која се може приписати променама кредитног ризика финансијског средства утврђен као:

- (i) Износ промене фер вредности који се не може приписати променама тржишних услова које дају повода за *тржишни ризик*; или
- (ii) Користећи алтернативни метод за који ентитет верује да верније представља износ промене фер вредности која се може приписати променама кредитног ризика по основу средства.

Промене тржишних услова које изазивају тржишни ризик обухватају промене референтне каматне стопе, цене робе, девизног курса или индекса цена или стопа.

- (д) износ промене фер вредности одговарајућег кредитног деривата или сличног инструмента која се догодила током периода и уопште од када је назначен кредит или потраживање.

10 Ако је ентитет означио да финансијску обавезу евидентира по фер вредности кроз биланс успеха у складу са параграфом 9 MPC 39, он обелодањује:

- (а) Износ промене, током периода и укупно, фер вредности финансијске обавезе која се може приписати променама кредитног ризика те обавезе одређен као:

- (i) Износ промене фер вредности који се не може приписати променама тржишних услова који су довели до тржишног ризика (видети Прилог Б, параграф Б4); или
- (ii) Коришћењем алтернативног метода за који ентитет верује да верније представља износ промене фер вредности која се може приписати променама кредитног ризика по основу обавезе.

Промене тржишних услова које изазивају тржишни ризик обухватају промене референтне каматне стопе, цене финансијског инструмента другог ентитета, цене робе, девизног курса или индексе цена или стопа. За уговоре који имају обележје које их везује за јединицу, промене тржишних услова обухватају промене у учинку интерног или екстерног инвестиционог фонда у вези са њима.

- (б) Разлика између књиговодствене вредности финансијске обавезе и износа који би ентитет према уговору морао да плати приликом доспећа имаоцу обавезе.

11 Ентитет обелодањује:

- (а) Методе коришћене за усаглашавање са захтевима из параграфа 9(ц) и 10(а).
- (б) Ако ентитет сматра да обелодањивање које је дао ради усаглашавања са захтевима из параграфа 9(ц) или 10(а) не представљају верно промену фер вредности финансијског средства или финансијске

обавезе која се може приписати променама кредитног ризика, разлоге за такав закључак и факторе које сматра релевантним.

Рекласификација

12 Ако је ентитет рекласификовао финансијско средство као оно које је одмерено:

- (а) Према набавној цени или амортизованој вредности, а не по фер вредности; или
- (б) Према фер вредности, а не по набавној цени или амортизованој вредности,

он обелодањује износ рекласификован у и ван сваке категорије и разлог за ту рекласификацију (видети параграфе 51–54 МРС 39).

Престанак признавања

13 Ентитет може да изврши трансфер финансијских средстава на такав начин да се део или сва финансијска средства не квалификују за престанак признавања (видети параграфе 15–37 МРС 39). Ентитет обелодањује за сваку групу таквих финансијских средстава:

- (а) Природу тих средстава;
- (б) Природу ризика и награда власништва којима ентитет остаје изложен;
- (ц) Када ентитет наставља да признаје сва средства, књиговодствене вредности средстава и обавеза које су у вези са њима; и
- (д) Када ентитет наставља да признаје средства до нивоа њиховог континуираног ангажовања, укупну књиговодствену вредност првобитних средстава, износ средстава које ентитет наставља да признаје и књиговодствену вредност обавеза које су у вези са њима.

Колатерал

14 Ентитет обелодањује:

- (а) Књиговодствену вредност финансијских средстава које јемчи као колатерал за обавезе или потенцијалне обавезе, укључујући и износе које је рекласификовао у складу са параграфом 37(а) МРС 39; и
- (б) Условe који се односе на то јемство.

15 Када ентитет држи колатерал (по основу финансијских или нефинансијских средстава) и када му је дозвољено да га прода или поново заложи колатерал као јемство када нема неизвршења обавезе од стране власника колатерала, он обелодањује:

- (а) Фер вредност колатерала који држи;

- (б) Фер вредност свих таквих колатерала који су продати или поново дати као јемство, као и то да ли ентитет има обавезу да их врати; и
- (ц) Услове који се односе на коришћење колатерала.

Рачун резервисања за губитке повезане са кредитима

- 16 Када је финансијским средствима умањена вредност кредитним губицима и када ентитет књижи то умањење вредности на посебном рачуну (на пример, рачун резервисања који се користи за евидентирање појединачних умањења или сличан рачун који се користи за евидентирање укупних умањења средстава) уместо директног смањења књиговодствене вредности средства, он обелодањује усклађивање промена на том рачуну током периода за сваку групу финансијских средстава.

Сложени финансијски инструменти са вишеструким уграђеним дериватима

- 17 Ако је ентитет емитовао инструмент који садржи и компоненту обавезе и компоненту капитала (видети параграф 28 МРС 32) и ако тај инструмент има вишеструке уграђене деривате чије су вредности међусобно зависне (као што је искупиви конвертибилни дужнички инструмент), он обелодањује постојање тих обележја.

Неиспуњење и кршење обавеза

- 18 За *обавезе по основу кредита* која се признају на дан извештавања, ентитет обелодањује:
- (а) Детаље свих неиспуњења обавеза током периода по основу главнице, камате, отплатног фонда, или услова обавеза које се евидентирају по основу кредита;
 - (б) Књиговодствену вредност обавеза које се евидентирају по основу кредита које нису извршене на дан извештавања; и
 - (ц) Да ли је неиспуњена обавеза испуњена, или да ли су поново договорени услови отплате кредита, пре него што је одобрено издавање финансијских извештаја.
- 19 Ако је, током периода, било кршења услова уговора о кредиту осим оних описаних у параграфу 18, ентитет обелодањује исте информације као и оне које се захтевају у параграфу 18 ако су та кршење дозволила даваоцу кредита да захтева убрзану отплату (осим ако су кршења отклоњена, или су поново договорени услови отплате кредита, на дан или пре датума извештавања).

Биланс успеха и капитал

Ставке прихода, расхода, добитака или губитака

- 20 Ентитет обелодањује следеће ставке прихода, расхода, добитака или

губитака било као ставке у финансијским извештајима било у напоменама:

- (a) Нето добитке или нето губитке по основу:
 - (i) Финансијских средстава или финансијских обавеза које се евидентирају по фер вредности кроз биланс успеха, приказујући одвојено оне нето добитке или нето губитке од финансијских средстава или финансијских обавеза означених као таквих после почетног признавања, као и оне нето добитке или нето губитке од финансијских средстава или финансијских обавеза које су класификоване као оне које се држе ради трговања у складу са МРС 39.
 - (ii) Финансијских средстава расположивих за продају, приказујући одвојено износ добитка или губитка који се признаје директно у капитал током периода и износ уклоњен из капитала и признат у приход или расход за тај период;
 - (iii) Инвестиција које се држе до доспећа;
 - (iv) Датих кредита и потраживања; и
 - (v) Финансијских обавеза одмерених према амортизованој вредности;
- (б) Укупни приход од камате и укупне трошкове од камате (израчунате коришћењем метода ефективне камате) за финансијска средства или финансијске обавезе које се не евидентирају по фер вредности кроз биланс успеха;
- (ц) Приходе и трошкове од накнада (осим износа обухваћених у обрачуну ефективне каматне стопе) који потичу од:
 - (i) Финансијских средстава или финансијских обавеза које се не евидентирају по фер вредности кроз биланс успеха; и
 - (ii) Повереништава и других фидуцијарних активности које имају за резултат држање или инвестирање средстава у име појединаца, повереништава, пензионих планова и других институција;
- (д) Приход од камате на финансијска средства којима је умањена вредност обрачуната у складу са параграфом АГ93 МРС 39; и
- (е) Износ сваког губитка по основу умањења вредности за сваку групу финансијских средстава.

Друга обелодањивања

Рачуноводствене политике

21 У складу са параграфом 108 МРС 1 *Презентација финансијских извештаја*, у оквиру прегледа значајних рачуноводствених политика, ентитет

обелодањује, основу (или основе) за одмеравање коришћену приликом састављања финансијских извештаја и остале рачуноводствене политике које су релевантне за разумевање финансијских извештаја.

Рачуноводство хеџинга

22 Ентитет обелодањује засебно следеће за сваку врсту хеџинга описану у МРС 39 (то јест, хеџинг фер вредности, хеџинг токова готовине и хеџинг нето инвестиција у инострана пословања):

- (а) Опис сваке врсте хеџинга;
- (б) Опис финансијских инструмената означених као хеџинг инструмената и њихове фер вредности на датум извештавања; и
- (ц) Природу ризика на који се хеџинг односи.

23 За хеџинге токова готовине, ентитет обелодањује:

- (а) Периоде када се очекује да настану токови готовине и када се очекује да они утичу на добитак или губитак;
- (б) Опис сваке предвиђене трансакције за коју је раније коришћено хеџинг рачуноводство, али за коју се не очекује да ће се више дешавати;
- (ц) Износ који је признат у капитал током тог периода;
- (д) Износ који је пренет из капитала и укључен у добитак или губитак за тај период, приказујући износ укључен у сваку појединачну ставку у билансу успеха; и
- (е) Износ који је уклоњен из капитала током периода и укључен у почетну набавну вредност или другу књиговодствену вредност нефинансијског средства или нефинансијске обавезе чије је стицање или настанак била веома вероватна предвиђена трансакција заштићена хеџингом.

24 Ентитет обелодањује засебно:

- (а) У хеџингу фер вредности, добитке или губитке:
 - (i) Од инструмента хеџинга; и
 - (ii) Од ставке хеџинга која се може приписати ризику који је заштићен хеџингом.
- (б) Неефективност признату у добитку или губитку која се јавља од хеџинга фер вредности; и
- (ц) Неефективност која се признаје у добитку или губитку која се јавља од хеџинга нето инвестиција у инострана пословања.

Фер вредност

25 Осим како је изнето у параграфу 29, за сваку групу финансијских средстава

- и финансијских обавеза (видети параграф 6), ентитет обелодањује фер вредност те групе средстава и обавеза на начин који омогућава поређење са књиговодственом вредношћу.
- 26 Приликом обелодањивања фер вредности, ентитет групише финансијска средства и финансијске обавезе у класе, али треба да их пребија само у мери у којој су њихове књиговодствене вредности пребијене у билансу стања.
- 27 Ентитет обелодањује:
- (а) Методе и, када се користи техника процене, претпоставке које се примењују у одређивању фер вредности за сваку групу финансијских средстава или финансијских обавеза. На пример, ако је то применљиво, ентитет обелодањује информације о претпоставкама које се односе на стопе отплате, стопе процењених кредитних губитака, као и каматне стопе или дисконтне стопе.
 - (б) Да ли се фер вредности одређују, у целини или делимично, директно на основу објављених котација цена на активном тржишту или се процењују коришћењем технике процене (видети параграфе АГ71–АГ79 МРС 39).
 - (ц) Да ли се фер вредности признате или обелодањене у финансијским извештајима одређују у целини или делимично коришћењем технике процене на основу претпоставки које нису поткрепљене ценама актуелних тржишних трансакција са истим инструментом (то јест без модификација или препакивања) које се могу посматрати и које се не заснивају на доступним тржишним подацима. За фер вредности које се признају у финансијским извештајима, ако би промена једне или више тих претпоставки на разумно могуће алтернативне претпоставке значајно променила фер вредност, ентитет наводи ову чињеницу и обелодањује ефекат тих промена. У сврху овога, значај се оцењује у погледу добитка или губитка, и укупних средстава или укупних обавеза, или, када се промене фер вредности признају у капиталу, укупног капитала.
 - (д) Ако се примењује (ц), укупни износ промена у фер вредности процењен коришћењем такве технике процене који је признат у добитке или губитке током тог периода.
- 28 Ако тржиште за финансијске инструменте није активно, ентитет установљава фер вредност коришћењем технике процене (видети параграфе АГ74–АГ79 МРС 39). Ипак, најбољи доказ фер вредности приликом почетног признавања је вредност трансакције (то јест, фер вредност дате или примљене накнаде), осим ако нису задовољени услови описани у параграфу АГ76 МРС 39. Из овог произилази да може постојати разлика између фер вредности приликом почетног признавања и износа који би се одредио на тај датум коришћењем технике процене. Ако постоји таква разлика, ентитет обелодањује, према класи финансијског инструмента:

- (а) Своју рачуноводствену политику за признавање те разлике у добитке или губитке да би се одразила промена у факторима (укључујући и временски) које би учесници на тржишту разматрали приликом одређивања цене (видети параграф АГ76А МРС 39); и
 - (б) Укупну разлику која тек треба да се призна у добитке или губитке на почетку и на крају периода и усклађивање промена у билансу ове разлике.
- 29 Обелодањивања фер вредности се не захтевају:
- (а) Када је књиговодствена вредност разумна апроксимација фер вредности, на пример, за финансијске инструменте као што су краткорочна потраживања од купаца и обавезе према добављачима;
 - (б) За инвестиције у инструменте капитала који немају котирану тржишну цену на активном тржишту, или деривате повезане са таквим инструментима капитала, који се одмеравају по набавној вредности у складу са МРС 39 зато што њихова фер вредност не може поуздано да се одмери; или
 - (ц) За уговор који садржи обележје дискреционог учешћа (као што је описано у МСФИ 4) ако се фер вредност тог обележја не може поуздано одмерити.
- 30 У случајевима описаним у параграфу 29(б) и (ц), ентитет обелодањује информације које помажу корисницима финансијских извештаја да направе сопствене процене о обиму могућих разлика између књиговодствене вредности тих финансијских средстава или финансијских обавеза и њихових фер вредности, укључујући:
- (а) Чињеницу да информација о фер вредности није обелодањена за ове инструменте зато што се њихова фер вредност не може поуздано одмерити;
 - (б) Опис финансијских инструмената, њихову књиговодствену вредност и објашњење зашто се фер вредност не може поуздано одмерити;
 - (ц) Информације о тржишту за те инструменте;
 - (д) Информације о томе да ли и како ентитет намерава да отуђи финансијске инструменте; и
 - (е) Ако се финансијски инструменти чија се фер вредност није могла претходно поуздано одмерити не признају, ту чињеницу, њихову књиговодствену вредност у време престанка признавања и износ добитка или губитка који је признат.

Природа и степен ризика који потичу од финансијских инструмената

31 Ентитет обелодањује информације које омогућавају корисницима

његових финансијских извештаја да процене природу и степен ризика који потичу од финансијских инструмената којима је ентитет изложен на датум извештавања.

- 32 Обелодањивања која се захтевају у параграфима 33–42 се фокусирају на ризике који потичу од финансијских инструмената и на то како се њима управља. Ови ризици обично обухватају, али нису ограничени на, кредитни ризик, *ризик ликвидности* и тржишни ризик.

Квалитативна обелодањивања

- 33 За сваку врсту ризика који потиче од финансијских инструмената, ентитет обелодањује:
- (а) Изложеност ризику и како он настаје;
 - (б) Своје циљеве, политике и процесе за управљање ризиком и методе коришћене за одмеравање тог ризика; и
 - (ц) Све промене у (а) и (б) из претходног периода.

Квантитативна обелодањивања

- 34 За сваку врсту ризика који потиче од финансијских инструмената, ентитет обелодањује:
- (а) Кратки преглед квантитативних података о изложености ризику на датум извештавања. Ово обелодањивање се заснива на информацијама које су дате интерно кључном руководству ентитета (како је дефинисано у МРС 24 *Обелодањивања повезаних страна*), на пример управном одбору ентитета или генералном директору.
 - (б) Обелодањивања која захтевају параграфи 36–42, у мери у којој она нису дата под (а), осим ако је ризик материјално значајан (видети параграфе 29–31 МРС 1 који се односе на разматрање материјалног значаја).
 - (ц) Концентрације ризика које нису очигледне из (а) и (б).
- 35 Ако квантитативни подаци обелодањени на датум извештавања не представљају верно изложеност ентитета ризику током периода, ентитет пружа више информација које су репрезентативне.

Кредитни ризик

- 36 Ентитет обелодањује према врсти финансијског инструмента:
- (а) Износ који најбоље представља његову максималну изложеност кредитном ризику на датум извештавања без узимања у обзир било ког колатерала који се поседује или другог повећања кредитног бонитета (на пример, споразуми о нетингу који се не квалификују за пребијање у складу са МРС 32);

- (б) Имајући у виду износ обелодањен под (а), опис колатерала који се поседује као обезбеђење и других повећања кредитног бонитета;
- (ц) Информације о кредитном квалитету финансијских средстава којима нити је *прекорачен рок доспећа* нити им је умањена вредност; и
- (д) Књиговодствену вредност финансијских средстава којима би иначе био прекорачен рок доспећа или би им била умањена вредност, а чији су услови поново договорени.

Финансијска средства којима је или прекорачен рок доспећа или им је умањена вредност

37 Ентитет обелодањује према класи финансијског средства:

- (а) Анализу старости финансијских средстава којима је прекорачен рок доспећа на датум извештавања, али којима није умањена вредност;
- (б) Анализу финансијских средстава за која је појединачно утврђено да им је умањена вредност на датум извештавања, укључујући и факторе које је ентитет разматрао приликом одређивања да је њима умањена вредност; и
- (ц) За износе обелодањене под (а) и (б), опис колатерала коју ентитет држи као обезбеђење и других повећања кредитног бонитета и, осим ако је неприменљиво, процену њихове фер вредности.

Колатерал и друга прибављена повећања кредитног бонитета

38 Када ентитет прибави финансијска или нефинансијска средства током периода узимајући колатерал који држи као обезбеђење или куповином других повећања кредитног бонитета (на пример, гаранције), а таква средства задовољавају критеријуме признавања из других стандарда, ентитет обелодањује:

- (а) Природу и књиговодствену вредност прибављених средстава; и
- (б) Када се средства не могу одмах конвертовати у готовину, своје политике за отуђење таквих средстава или за њихово коришћење у својим пословањима.

Ризик ликвидности

39 Ентитет обелодањује:

- (а) Анализу доспећа за финансијске обавезе која приказује преостала уговорна доспећа; и
- (б) Опис како управља ризиком ликвидности својственим за (а).

Тржишни ризик

Анализа осетљивости

- 40 Осим ако ентитет није усклађен са параграфом 41, он обелодањује:
- (а) Анализу осетљивости за сваку врсту тржишног ризика коме је ентитет изложен на датум извештавања, приказујући како би на добитке или губитке утицале промене релевантне варијабле ризика које су могуће на тај датум;
 - (б) Методе и претпоставке коришћене приликом припреме анализе осетљивости; и
 - (ц) Промене из претходног периода у коришћеним методима и претпоставкама, као и разлоге таквих промена.
- 41 Ако ентитет припрема анализу осетљивости, као што је одређивање максималног потенцијалног ризика, која одражава међусобну зависност између променљивих ризика (на пример, каматних стопа и девизних курса) и ако је користи за управљање финансијским ризицима, он може да користи ту анализу осетљивости уместо анализе наведене у параграфу 40. Ентитет такође обелодањује:
- (а) Објашњење метода коришћеног у припреми такве анализе осетљивости, као и главне параметре и претпоставке које леже у основи обезбеђених података; и
 - (б) Објашњење циља коришћеног метода и ограничења која могу имати за резултат да информације не одражавају у потпуности фер вредност средстава и обавеза о којима је реч.

Друга обелодањивања тржишног ризика

- 42 Када анализе осетљивости обелодањене у складу са параграфом 40 или 41 не представљају верно ризик својствен финансијском инструменту (на пример, зато што изложеност на крају године не одражава изложеност током године), ентитет обелодањује ту чињеницу и разлог због ког сматра да анализе осетљивости нису репрезентативне.

Датум ступања на снагу и прелазни период

- 43 Ентитет примењује овај МСФИ за годишње периоде који почињу 1. јануара 2007. године или касније. Подстиче се и ранија примена. Ако ентитет примењује овај МСФИ за ранији период, обелодањује ту чињеницу.
- 44 Ако ентитет примењује овај МСФИ за годишње периоде који почињу пре 1. јануара 2006. године, он не мора да презентује упоредне информације за обелодањивања која захтевају параграфи 31–42 о природи и степену ризика који потичу од финансијских инструмената.

Повлачење МРС 30

45 Овај МСФИ замењује МРС 30 Обелодањивања у финансијским извештајима банака и сличних финансијских институција.

Прилог А Дефиниције

Овај Прилог је саставни део овог МСФИ.

Кредитни ризик	Ризик да ће једна страна у финансијском инструменту неиспуњењем своје обавезе проузроковати финансијски губитак друге стране.
Валутни ризик	Ризик од флукутирања фер вредности или будућих токова готовине финансијског инструмента услед промене девизног курса.
Ризик од каматне стопе	Ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукутирати услед промена тржишних каматних стопа.
Ризик ликвидности	Ризик да ће ентитет имати потешкоћа у измирењу обавеза повезаних са финансијским обавезама.
Обавезе по основу кредита	Обавезе по кредитима су финансијске обавезе, осим краткорочних обавеза према добављачима, које имају уобичајене кредитне услове.
Тржишни ризик	Ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукутирати услед промена тржишних цена. Тржишни ризик се састоји од три врсте ризика: валутног ризика, ризика каматне стопе и других ризика од промене цене.
Други ризик од промене цене	Ризик да ће фер вредност или будући токови готовине финансијског инструмента флукутирати због промена тржишних цена (које нису оне које настају од ризика каматне стопе или валутног ризика), било да су те промене проузроковане факторима специфичним за појединачни финансијски инструмент или његовог емитента, или да фактори утичу на све сличне финансијске инструменте којима се тргује на тржишту
Коме је истекло доспеће	Финансијском средству је истекло доспеће када супротна страна не изврши плаћање када је оно доспело према уговору

Следећи термини су дефинисани у параграфу 11 МРС 32 или параграфу 9 МРС 39 и користе се у овом МСФИ са значењем одређеним у МРС 32 и МРС 39.

- Амортизована вредност финансијског средства или финансијске обавезе
- Финансијска средства расположива за продају
- Престанак признавања
- Дериват
- Метод ефективне камате
- Инструмент капитала
- Фер вредност
- Финансијско средство
- Финансијски инструмент
- Финансијска обавеза
- Финансијско средство или финансијска обавеза по фер вредности кроз биланс успеха
- Уговор о финансијској гаранцији
- Финансијско средство или финансијска обавеза који се држе ради трговања
- Предвиђена трансакција
- Инструмент хедџинга
- Инвестиције који се држе до доспећа
- Кредити и потраживања
- Куповина или продаја на регуларан начин

Прилог Б

Упутство за примену

Овај Прилог је саставни део овог МСФИ.

Групе финансијских средстава и степен обелодањивања (параграф 6)

- Б1 Параграф 6 захтева од ентитета да групише финансијске инструменте у групе које одговарају природи информација које се обелодањују узимајући у обзир карактеристике тих финансијских инструмената. Групе описане у параграфу 6 одређује ентитет и оне се, на тај начин, разликују од категорија финансијских инструмената наведених у МРС 39 (који одређује како се финансијски инструменти одмеравају и које промене фер вредности се признају).
- Б2 Приликом одређивања класа финансијског инструмента, ентитет, као минимум:

- а) Прави разлику између инструмената који се одмеравају према амортизованој вредности и оних који се одмеравају по фер вредности.
 - б) Третира као посебну групу или групе оне финансијске инструменте који су ван делокруга овог МСФИ.
- Б3 Ентитет одлучује, у светлу правих околности, колико детаља обезбеђује да би задовољио захтеве овог МСФИ, у којој мери истиче различите аспекте захтева и како збирно приказује информације да би представио целокупну слику без спајања информација са различитим карактеристикама. Неопходно је пронаћи равнотежу између тога да се финансијски извештаји оптерете са превише детаља који неће помоћи корисницима финансијских извештаја и који ће сакрити важне информације (као последица превише сакупљених детаља). На пример, ентитет не треба да прикрије важну информацију тиме што ће је укључити међу велики број безначајних детаља. Слично, ентитет не обелодањује информације чији је степен агрегирања такав да прикрива важне разлике између појединачних трансакција и ризика у вези са њима.

Значај финансијских инструмената за финансијску позицију и перформансе

Финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха (параграфи 10 и 11)

- Б4 Ако ентитет означи финансијску обавезу по фер вредности кроз биланс успеха, параграф 10(а) захтева да ентитет обелодани износ промене фер вредности финансијске обавезе која се може приписати променама кредитног ризика обавезе. Параграф 10(а)(и) дозвољава ентитету да утврђује овај износ као износ промене фер вредности обавезе који се не може приписати променама тржишних услова који условљавају тржишни ризик. Ако су једине релевантне промене у тржишним условима за обавезу промене посматране референтне каматне стопе, овај износ се може процењивати на следећи начин:
- а) Прво, ентитет израчунава интерну стопу повраћаја обавезе на почетку периода користећи референтну тржишну цену обавезе и уговорне токове готовине обавезе на почетку периода. Од ове стопе повраћаја одузима се референтна (основна) каматна стопа на почетку периода, да би се добила компонента интерне стопе повраћаја специфична за инструмент.
 - б) Следеће, ентитет израчунава садашњу вредност токова готовине у вези са обавезом користећи уговорне токове готовине обавезе на крају периода и дисконтну стопу једнаку збиру (i) референтне основне каматне стопе на крају периода и (ii) компоненте интерне стопе повраћаја специфичне за инструмент утврђене под (а).

- ц) Разлика између референтне тржишне цене обавезе на крају периода и износа утврђеног под (б) је промена фер вредности која се не може приписати променама референтне основне каматне стопе. Ово је износ који треба да се обелодани.

У овом примеру се претпоставља да промене фер вредности које настају услед фактора који нису промене кредитног ризика инструмента или да промене каматних стопа нису значајне. Ако инструмент из примера садржи уграђени дериват, промена фер вредности уграђеног деривата се искључује из утврђивања износа који треба да се обелодани у складу са параграфом 10(a).

Друга обелодањивања – рачуноводствене политике (параграф 21)

Б5 У параграфу 21 се захтева обелодањивање основе (или основа) за одмеравање коришћене приликом састављања финансијских извештаја и других рачуноводствених политика које су коришћене и које су релевантне за разумевање финансијских извештаја. За финансијске инструменте, такво обелодањивање може да обухвати:

- (a) За финансијска средства или финансијске обавезе означене по фер вредности кроз биланс успеха;
- (i) природу финансијских средстава или финансијских обавеза које је ентитет означио по фер вредности кроз биланс успеха;
- (ii) критеријуме за такво означавање финансијских средстава или финансијских обавеза после почетног признавања; и
- (iii) како је ентитет задовољио услове из параграфа 9, 11А или 12 МРС 39 за такво означавање. За инструменте означене у складу са параграфом (б)(i) дефиниције финансијског средства или финансијске обавезе као по фер вредности кроз биланс успеха у МРС 39, да обелодањивање обухвата наративни опис околности које леже у основи недоследности у погледу одмеравања или признавања која би се иначе јавила. За инструменте означене у складу са параграфом (б)(ii) дефиниције финансијског средства или финансијске обавезе по фер вредности кроз биланс успеха у МРС 39, то обелодањивање обухвата наративни опис како је означавање по фер вредности кроз биланс успеха доследна документованом управљању ризиком или инвестиционом стратегијом ентитета.
- (б) Критеријуме за означавање финансијских средстава као оних која су расположива за продају.

- (ц) Да ли се редовне куповине и продаје финансијских средстава обрачунавају на датум трансакције или на датум измирења (видети параграф 38 MPC 39).
- (д) Када се рачун резервисања користи за смањење књиговодствене вредности финансијских средстава поводом умањења вредности по основу губитака повезаних са кредитима:
 - (i) критеријуме за одређивање када се књиговодствена вредност по основу умањења вредности финансијских средстава директно смањује (или, у случају поништења отписа, директно повећава) и када се користи рачун резервисања и
 - (ii) критеријуме за отписивање износа којима се терети рачун резервисања и према књиговодственој вредности финансијских средстава умањене вредности (видети параграф 16).
- (е) како се одређују нето добици или губици од сваке категорије финансијских инструмената (видети параграф 20(а)), на пример, да ли нето добици или нето губици од ставки по фер вредности кроз биланс успеха обухватају приходе од камата или дивиденди.
- (ф) Критеријуме које ентитет користи за утврђивање постојања објективних доказа да се догодио губитак због умањења вредности (видети параграф 20(е)).
- (г) Када су поново утврђени услови финансијских средстава којима би иначе био прекорачен рок доспећа или би им била умањена вредност, рачуноводствену политику за финансијска средства која су предмет поновног утврђивања услова (видети параграф 36(д)).

Параграф 113 MPC 1 такође захтева од ентитета да обелодани, у кратком приказу значајних рачуноводствених политика или у другим напоменама, објашњења, осим оних која обухватају процене, руководства током процеса примене рачуноводствених политика ентитета, као и оних расуђивања која су имала најзначајнији утицај на износе признате у финансијским извештајима.

Природа и степен ризика који потиче од финансијских инструмената (параграфи од 31 до 42)

- Б6 Обелодањивања која се захтевају у параграфима 31–42 се дају или у финансијским извештајима или су садржана у упућивањима финансијских извештаја на друге појмове у другом извештају, као што је извештај руководства или извештај о ризику, који је доступан корисницима финансијских извештаја под истим условима и у исто време као и финансијски извештаји. Без информација садржаних у упућивању на други извештај, финансијски извештаји би били непотпуни.

Квантитативна обелодањивања (параграф 34)

- Б7 У параграфу 34(а) се захтева обелодањивање кратког приказа квантитативних података о изложености ризицима одређеног ентитета на основу информација које су дате интерно кључном руководству ентитета. Када ентитет користи неколико метода за управљање изложеношћу ризику, тај ентитет обелодањује информацију користећи метод или методе који дају најрелевантније и најпоузданије информације. У МРС 8 *Рачуноводствене политике, промене рачуноводствених процена и грешке* се разматрају релевантност и поузданост.
- Б8 У параграфу 34(ц) се захтевају обелодањивања о концентрацијама ризика. Концентрације ризика се јављају због финансијских инструмената који имају сличне карактеристике и на које слично утичу промене економских и других услова. Утврђивање концентрација ризика захтева да се приликом расуђивања узимају у обзир околности у ентитету. Обелодањивања о концентрацијама ризика обухватају:
- (а) Опис тога како руководство одређује концентрације;
 - (б) Опис заједничких карактеристика које утврђују сваку концентрацију (на пример, супротне стране, географска област, валута или тржиште); и
 - (ц) Износ изложености ризику у вези са свим финансијским инструментима којима је заједничка та карактеристика.

Максимална изложеност кредитном ризику (параграф 36(а))

- Б9 У параграфу 36(а) се захтева обелодањивање износа који најбоље представља максималну изложеност ентитета кредитном ризику. За финансијско средство, ово је обично бруто књиговодствена вредност, нето од:
- (а) Свих пребијених износа у складу са МРС 32; и
 - (б) Свих губитака због умањења вредности признатих у складу са МРС 39.
- Б10 Активности које узрокују кредитни ризик и са њима у вези максимална изложеност кредитном ризику обухватају, али нису ограничене на:
- (а) Гарантовање кредита и потраживања клијентима и пласирање депозита у другим ентитетима. У овим случајевима, максимална изложеност кредитном ризику је књиговодствена вредност финансијских средстава са њима у вези.
 - (б) Склапање дериватних уговора, на пример девизних уговора, свопова каматних стопа и кредитних деривата. Када се резултујуће средство одмерава по фер вредности, максимална изложеност кредитном

ризик у на датум извештавања ће бити једнака књиговодственој вредности.

- (ц) Јемство финансијских гаранција. У овом случају, максимална изложеност кредитном ризику је максималан износ који би ентитет могао да плати ако се гаранција активира, а који би могао да буде значајно виши од износа признатог као обавеза.
- (д) Стварање сагласности за одобравање кредита по наведеној стопи која је неопозива током трајања олакшице или је опозива само као одговор на материјално значајну штетну промену. Ако емитент не може да измири обавезу по кредиту нето у готовини или другом финансијском инструменту, максимална кредитна изложеност је пун износ обавезе. Ово је зато што је неизвесно да ли износ било ког неповученог дела може да се повуче у будућности. Ово може бити значајно више од износа признатог као обавеза.

Уговорна анализа доспећа (параграф 39(а))

- Б11 Приликом припреме уговорне анализе доспећа за финансијске обавезе коју захтева параграф 39(а), ентитет се користи расуђивање ради одређивања одговарајућег броја временских ограничења. На пример, ентитет би могао да одреди да су следећа временска ограничења одговарајућа:
 - (а) Не касније од једног месеца;
 - (б) Касније од једног месеца и не касније од три месеца;
 - (ц) Касније од три месеца и не касније од једне године; и
 - (д) Касније од једне године и не касније од пет година.
- Б12 Када супротна страна може да одабере када да исплати износ, обавеза се укључује на основу најранијег датума када се од ентитета може тражити да га плати. На пример, финансијске обавезе за које се може тражити од ентитета да их исплати по виђењу (на пример, депозит по виђењу) се укључују у најранији временски распон.
- Б13 Када је ентитет ангажован да обезбеди доступне износе у ратама, свака рата се распоређује на најранији период у ком се може захтевати од ентитета да изврши плаћање. На пример, неповучена обавеза по кредиту се укључује у временски распон у ком је најранији датум када се обавеза може подићи.
- Б14 Износи који се обелодањују у анализи доспећа су уговорно дисконтовани токови готовине, на пример:
 - (а) Бруто обавезе по основу финансијског лизинга (пре одузимања финансијских оптерећења);
 - (б) Цене одређене у форвард уговорима за куповину финансијских средстава за готовину;

- (ц) Нето износи свопова каматних стопа са флотирајућим плаћањем и фиксним примањем који се замењују за нето токове готовине;
- (д) Уговорни износи који треба да се размене у дериватном финансијском инструменту (на пример, своп валута) за које су размењени бруто токови готовине; и
- (е) Бруто обавезе по кредиту.

Такви недисконтовани токови готовине се разликују од износа укључених у биланс стања зато што се износ у билансу стања заснива на дисконтованим токовима готовине.

- Б15 Ако је прикладно, ентитет обелодањује анализу дериватних финансијских инструмената засебно од анализе недериватних финансијских инструмената у уговорној анализи доспећа за финансијске обавезе које захтева параграф 39(а). На пример, било би прикладно правити разлику између дериватних финансијских инструмената и недериватних финансијских инструмената ако су токови готовине који потичу од дериватних финансијских инструмената измирују бруто. Ово је због тога што бруто одлив готовине може бити праћен и одговарајућим приливом.
- Б16 Када износ који треба да се плати није фиксан, износ који се обелодањује треба да се одреди према условима који постоје на дан извештавања. На пример, када износ који треба да се плати варира са променама у индексу, износ који се обелодањује може да се заснива на степену износа на датум извештавања.

Тржишни ризик – анализа осетљивости (параграфи 40 и 41)

- Б17 У параграфу 40(а) се захтева анализа осетљивости за сваку врсту тржишног ризика ком је ентитет изложен. У складу са параграфом Б3, ентитет одлучује како збирно приказује информације за приказивање целокупне слике без комбиновања информација са различитим изложеностима ризицима из значајно различитих економских окружења. На пример:
- (а) Ентитет које послује финансијским инструментима би могао да обелодани ову информацију засебно за финансијске инструменте који се држе ради трговања и за финансијске инструменте који се не држе ради трговања.
 - (б) Ентитет не би збирно приказивао информације о својој изложености тржишним ризицима из области са хиперинфлацијом заједно са својом изложеношћу истим тржишним ризицима из области са веома ниском инфлацијом.
- Ако ентитет има изложеност само једној врсти тржишног ризика у само једном економском окружењу, он не приказује ове појединачне информације.

- Б18 У параграфу 40(а) се захтева да анализа осетљивости прикаже ефекат на добитак или губитак и капитал оправдано могућих промена релевантних варијабли ризика (на пример, преовладавајуће тржишне каматне стопе, девизни курсеви, цене капитала или цене робе). У сврху овога:
- (а) Од ентитета се не захтева да одређују који би био добитак или губитак за тај период да су релевантне варијабле ризика биле другачије. Уместо тога, ентитети обелодањују ефекат на добитак или губитак и капитал на датум биланса стања претпостављајући да се оправдано могућа промена релевантне варијабле ризика догодила на датум биланса стања и да је она примењивана на изложености ризику које су постојале на тај датум. На пример, ако ентитет има обавезу са флукутирајућом стопом на крају године, ентитет би обелоданио ефекат на добитак или губитак (то јест, трошкове камате) за текућу годину ако су каматне стопе варирале у оправдано могућим износима.
 - (б) Од ентитета се не захтева да обелодањују ефекат на добитак или губитак и капитал за сваку промену у оквиру оправдано разумних промена релевантне варијабле ризика. Обелодањивања о ефектима промена у границама оправдано могућег би била довољна.
- Б19 Приликом одређивања шта је оправдано могућа промена релевантне варијабле ризика, ентитет разматра:
- (а) Економско окружење у ком послује. Разумно могућа промена не треба да обухвата мало вероватне сценарије или сценарије "најгорег случаја" или "стрес тестове". Шта више, ако је стопа промене у основној варијабли ризика стабилна, ентитет не треба да мења одабрану оправдано могућу промену у варијабли ризика. На пример, претпоставимо да су каматне стопе 5% и да ентитет одреди да је флукутирање у каматним стопама од ± 50 основних поена оправдано могуће. Он би обелоданио ефекат на добитак или губитак и капитал кад би се каматне стопе мењале на 4,5% или 5,5%. У следећем периоду, каматне стопе су се повећале на 5,5%. Ентитет наставља да верује да се каматне стопе могу флукутирати за ± 50 основних поена (то јест, да је стопа промене каматних стопа стабилна). Ентитет би обелоданио ефекат на добитак или губитак и капитал кад би се каматне стопе мењале на 5% или 6%. Од ентитета се не би захтевало да поново размотри своју процену да би каматне стопе могле оправдано да флукутирају за ± 50 основних поена, осим ако не постоји доказ да су каматне стопе постале више несталне.
 - (б) Временски оквир током ког је вршена процена. Анализа осетљивости приказује ефекте промена које се сматрају оправдано могућим током периода док ентитет следећи пут не презентује ова обелодањивања, што је обично следећи годишњи извештајни период.
- Б20 Параграф 41 дозвољава ентитету да користи анализу осетљивости која одражава међусобне зависности између променљивих ризика, као што је

методологија процене максималног потенцијалног ризика, ако користи ову анализу за управљање својом изложеношћу финансијским ризицима. Ово се примењује чак и када се помоћу такве методологије одмерава само могућност за губитак, а не одмерава се могућност за добитак. Такав ентитет би могао да се усклади са параграфом 41(а) обелодањивањем врсте модела за процену максималног потенцијалног ризика који користи (на пример, да ли се модел ослања на Монте Карло симулације), објашњења како модел функционише и главних претпоставки (на пример, период држања и степен поверења). Ентитети би такође могли да обелодане претходни период посматрања и претходна одмеравања која су се примењивала на посматрања током тог периода, објашњење како се поступа у вези са опцијама у израчунавањима, као и то које несталности и корелације (или, као алтернатива, које Монте Карло симулације расподеле вероватноће) се користе.

- Б21 Ентитет врши анализу осетљивости за читаво своје пословање, али може да изврши различите врсте анализе осетљивости за различите групе финансијских инструмената.

Ризик од каматне стопе

- Б22 *Ризик од каматне стопе* се јавља код каматносног финансијских инструмената признатих у билансу стања (на пример, кредити и потраживања и емитовани дужнички инструменти) и код неких финансијских инструмената који нису признати у билансу стања (на пример, неким обавезама по кредитима).

Валутни ризик

- Б23 *Валутни ризик* (или ризик од курсних промена) се јавља код финансијских инструмената који су означени у иностраној валути, то јест у валути која није функционална валута у којој су они одмерени. У сврхе овог МСФИ, валутни ризик се не јавља од финансијских инструмената који су немонетарне ставке или од финансијских инструмената означеним у функционалној валути.
- Б24 Анализа осетљивости се обелодањује за сваку валуту којој је ентитет у значајној мери изложен.

Други ризик од промене цене

- Б25 *Други ризик од промене цене* се јавља код финансијских инструмената због промена, на пример, цена робе или цена капитала. Да би био у складу са параграфом 40, ентитет би могао да обелодани ефекат смањења одређеног берзанског индекса, цене робе или друге променљиве ризика. На пример, ако ентитет даје гаранције резидуалне вредности које су финансијски инструменти, ентитет обелодањује повећање или смањење вредности средстава на која се та гаранција примењује.
- Б26 Два примера финансијских инструмената који узрокују ризик од цене капитала су (а) поседовање капитала у другом ентитету, и (б) инвестиције у

повереништво, што заузврат нуди држање инвестиција у инструментима капитала. Други примери обухватају форвард уговоре и опције за куповину или продају одређених количина инструмената капитала и свопови који су индексирани према ценама капитала. На фер вредност таквих финансијских инструмената утичу промене тржишне цене основних инструмената капитала.

- Б27 У складу са параграфом 40(а), осетљивост добитака или губитка (која се јавља, на пример, од инструмената класификованих по фер вредности кроз биланс успеха и од умањења вредности финансијских средстава расположивих за продају) се обелодањује засебно од осетљивости капитала (која се јавља, на пример, од инструмената класификованих као расположиви за продају).
- Б28 Финансијски инструменти које ентитет класификује као инструменте капитала се не одмеравају поново. Нити ће ризик од цене капитала тих инструмената утицати на добитак или губитак или на капитал. У складу са тим, није потребна никаква анализа осетљивости.